

Бурдяк Віра Іванівна
Клим Руслана Дмитрівна

Особливості діяльності уряду Болгарії в процесі реалізації євроінтеграційного курсу країни

УДК 342.51(497.2):061.1ЄС-044.247
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-2.3>

Бурдяк Віра Іванівна
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології
та державного управління
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2,
Чернівці, Україна
ORCID: 0000-0003-0037-2173

Клим Руслана Дмитрівна
аспірантка кафедри політології
та державного управління
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2,
Чернівці, Україна
ORCID: 0000-0001-8305-3949

Вступ. Систему виконавчої влади Республіки Болгарія до 1989 р. можна визначити як спадщину радянського типу з високо централізованими державними структурами та надзвичайно великим впливом Комуністичної партії Болгарії, правляче місце якої було гарантовано Конституцією. Проголошене в середині 1990-х рр. бажання Болгарії стати повноправним членом ЄС вимагало багатьох змін у різних сферах державного управління та суспільного життя. Офіційна позиція більшості експертів і політиків полягала в тому, що «майже нічого з тоталітарного періоду не може служити новим структурам і новій адміністрації». Це стало початком реформи публічної служби, яка була пріоритетним напрямом діяльності всіх болгарських урядів.

Мета та завдання. Метою статті є дослідження особливостей діяльності уряду Болгарії щодо реалізації євроінтеграційного курсу країни. Для досягнення означеної мети автори визначили наступні дослідницькі завдання: з'ясувати основні законодавчі повноваження та функції Міністерської ради Болгарії; здійснити аналіз нормативно-правових

Вивчення болгарського досвіду урядової діяльності щодо реалізації євроінтеграційних завдань є надзвичайно актуальним і для України, яка законодавчо закріпила курс на європейську інтеграцію, набула статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу та проводить реформи спрямовані на виконання Копенгагенських критеріїв.

Метою статті є дослідження особливостей діяльності уряду Болгарії щодо реалізації євроінтеграційного курсу країни, що зумовило необхідність розв'язання наступних дослідницьких завдань: з'ясувати основні законодавчі повноваження та функції Міністерської ради Болгарії; здійснити аналіз нормативно-правових актів, які супроводжують урядову політику щодо інтеграції Республіки Болгарія до ЄС; охарактеризувати процес модернізації публічного управління в контексті набуття членства в Європейському Союзі. Для досягнення окресленої мети та поставлених завдань було застосовано комплексну методологію, в яку інтегровано інструментарій неінституційного, нормативного та структурно-функціонального підходів.

У статті визначено, що уряд – Міністерська рада Болгарії є центральним колегіальним органом виконавчої влади, який реалізує зовнішню та внутрішню політику країни. Вказано, що уряд контролює виконання державного бюджету та організовує управління державним майном, забезпечує громадський порядок і національну безпеку, здійснює загальне керівництво державною адміністрацією, обороною та збройними силами, спрямовує та реалізує політику Республіки Болгарія як члена ЄС і НАТО, координує діяльність інших органів виконавчої влади щодо реалізації єдиної державної політики.

З'ясовано, що інтеграція до ЄС була стратегічним напрямом у діяльності усіх Міністерських рад Республіки Болгарія, що відображала національні інтереси та прагнення болгарських громадян бути рівними серед інших європейських народів. Наголошено, що цей процес супроводжувався прийняттям низки урядових документів та контролем за їх реалізацією. Так, зусиллями всіх урядових кабінетів, Болгарія виконала Копенгагенські критерії для вступу до Європейського Союзу.

Зауважено, що після набуття членства в ЄС Міністерська рада здійснювала структурні перетворення в публічній адміністрації, впроваджувала електронне урядування, продовжила реформу децентралізації щодо передачі повноважень та засобів для їх реалізації від центральних до місцевих органів влади, реалізовувала реформу судової системи та проводила антикорупційну політику.

Ключові слова: Республіка Болгарія, Міністерська рада, Європейський Союз, європейська інтеграція, реформа публічного управління.

актів, які супроводжують урядову політику щодо інтеграції Республіки Болгарія до ЄС; охарактеризувати процес модернізації публічного управління в контексті набуття членства в Європейському Союзі.

Методи дослідження. Для досягнення окресленої мети та поставлених завдань було застосовано комплексну методологію, в яку інтегровано інструментарій наступних підходів: неінституційного, що дозволив дослідити Міністерську раду Болгарії як ключовий політико-управлінський інститут, що здійснює внутрішню та зовнішню політику країни, зокрема щодо інтеграції до ЄС; нормативного, який використано для аналізу змісту урядових нормативно-правових документів щодо реалізації євроінтеграційного курсу країни; структурно-функціональний при з'ясуванні ключових аспектів реформування системи публічного управління.

Результати. Відповідно до законодавства Міністерська рада (МР) Республіки Болгарія (РБ) є центральним колегіальним органом виконавчої влади із загальною компетенцією, що складається

з прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів і міністрів. Свою діяльність вона здійснює на засадах «законності, гласності, колегіальності, централізації та координації у формуванні й реалізації політики, децентралізації оперативних функцій у здійсненні виконавчої влади, взаємодії та співробітництва» [19]. Міністерська рада спрямовує та здійснює внутрішню й зовнішню політику країни [6]. Реалізує єдину інформаційну політику щодо діяльності уряду та його адміністрації. МР контролює виконання державного бюджету та організовує управління державним майном, забезпечує громадський порядок і національну безпеку, здійснює загальне керівництво державною адміністрацією, обороною та збройними силами, спрямовує та реалізує політику Республіки Болгарія як члена ЄС і НАТО, координує діяльність інших органів виконавчої влади щодо реалізації єдиної державної політики.

Уряд, враховуючи важливість демократичних змін, успішного протистояння викликам ХХІ століття та становленням РБ як сучасної європейської країни, що стабільно розвивається, з чіткою національною ідентичністю, дотриманням принципів законності та верховенства права, ринковою економікою та новою соціальною політикою, прийняв «Стратегію побудови сучасної адміністративної системи Республіки Болгарія» [12].

Документ представляє загальне бачення уряду щодо створення нової ефективної структури публічного управління. Цей процес полягає у застосуванні загальноприйнятих демократичних принципів при формуванні та організації діяльності органів управління в системі виконавчої влади, подоланні ієрархічних суперечностей і структурних недосконалостей, усуненні дублюючих підрозділів, використанні інформаційних технологій, підвищенні ефективності надання адміністративних послуг. Передбачалось створення системи координації між державними органами та децентралізацію управлінських повноважень. Відповідно до Стратегії МР є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію єдиної державної політики, а місцева адміністрація здійснює її в муніципалітетах з урахуванням регіональної специфіки та інтересів.

Окрім того, Стратегія запровадила ефективну систему добору кадрів, визначила статус та функції державного службовця, створила систему оцінки та контролю за їх діяльністю, що обмежує умови для корупції, заклала фундамент для побудови сучасного державного управління, що мало вирішальне значення для практичної реалізації економічних і соціальних перетворень у суспільстві.

Переговори про вступ Болгарії до Європейського Союзу, які розпочалися у лютому 2000 р. визначили нові функції Міністерської ради щодо

реалізації євроінтеграційного курсу країни. Уряд був відповідальний за підготовку до членства та ведення переговорів про вступ, а саме: щодо вирішення політичних питань інтеграції з ЄС; обговорення та затвердження документів щодо виконання Угоди про асоціацію; адаптації законодавства РБ до європейських стандартів; затвердження фінансових меморандумів щодо освоєння фінансової підтримки, наданої Європейським Союзом Болгарії.

Слід наголосити, що підготовка публічної адміністрації до європейського адміністративного простору включала широкий спектр вимог. Так, по-перше, необхідно було здійснити горизонтальну адміністративну реформу, яка б мала покращити загальну якість державної служби, що мала відбуватися на основі кар'єри, підкріплюючись належною законодавчою базою щодо оплати праці, навчання, захисту державних службовців від політичного втручання тощо. По-друге, вимагалось проведення вертикальної адміністративної реформи, яка передбачала створення інституцій стосовно сприяння впровадженню європейського права в різних секторах публічного управління. По-третє, потрібно було створити механізми координації з європейськими інституціями.

У відповідь на нові виклики, пов'язані з етапом інтенсивних переговорів про вступ до ЄС, Міністерська рада підготувала оновлення своєї програми «Болгарія 2001», утворила Директорат «Європейська інтеграція та відносини з міжнародними фінансовими установами» і прийняла «Стратегію прискорення переговорів щодо вступу Болгарії до Європейського Союзу» [13]. На думку Г. Пеева, «найбільш позитивним кроком інтеграції є те, що уряд завершив перегляд адміністративних структур, ролі та персоналу міністерств, відомств і міських адміністрацій. Згідно з новими положеннями про структуру міністерств, кожне міністерство створило окремий підрозділ з питань інтеграції в ЄС» [9]. Ці зміни в Міністерській раді були спрямовані на позитивні зрушення для діалогу між Республікою Болгарія та Євросоюзом.

У контексті виконання економічних критеріїв вступу, згідно з рекомендаціями Регулярного звіту, уряд мав забезпечити прозорість процедур приватизації державних підприємств; лібералізацію цін, подальший розвиток ринку праці, капіталу та землі; сприяти конкурентоспроможності болгарської економіки шляхом ринкової реструктуризації підприємств; вжити заходи для покращення бізнес-середовища та стимулювання внутрішніх і зовнішніх інвестицій, зокрема шляхом спрощення правових та адміністративних процедур; реструктуризації енергетичного сектору та зміцнення банківської системи [1].

З метою виконання юридичних умов для набуття Болгарією членства в Європейському

Союзи, Міністерська рада прийняла низку стратегій щодо подальшого розвитку політико-управлінських інститутів, реформування судової системи та боротьби з корупцією. Так, у жовтні 2001 р. було затверджено «Стратегію реформи судової системи Болгарії» [14]. Головна мета Стратегії полягала у розробці європейських стандартів для правосуддя, шляхом окреслення політичних і законодавчих пріоритетів реформи судової системи, яка мала підтримувати процес підготовки Республіки Болгарія до членства в Євросоюзі. Передбачалося, що реформування відбуватиметься за декількома напрямками. Один з напрямів стосувався вдосконалення структури судової системи шляхом створення спеціалізованих адміністративних судів, реструктуризації господарської юстиції та обмеження повноважень слідства на досудовій стадії кримінального провадження.

У Регулярному звіті Європейської Комісії за 2002 р. було визначено інституційний розвиток системи державного управління як такий, що має «необхідні структури, людські ресурси та управлінські навички, необхідні для застосування європейського права» [10].

Уряд розпочав вводити динамічну політику модернізації державного управління, спрямовану на посилення спроможності планувати, координувати та здійснювати переговорний процес з Європейським Союзом, а також підготовку державного управління до ефективної участі Республіки Болгарія в інституціях Євросоюзу після вступу. Також Міністерська рада прийняла «Стратегію модернізації державної адміністрації на 2003-2006 рр.» [15]. Документ ґрунтувався на принципах законності, надійності, передбачуваності, відкритості, прозорості, підзвітності, ефективності, узгодженості та партнерстві.

Міністерська рада усвідомлювала необхідність значних інвестицій, фінансових і людських ресурсів для досягнення загальних принципів і практик належного управління, характерних для європейського адміністративного простору. Уряд визначив конкретні заходи, спрямовані, по-перше, на зміцнення державної служби шляхом вдосконалення адміністративної спроможності та методів роботи, включаючи заходи щодо планування та розробки політики, механізмів консультацій з економічними та соціальними партнерами, покращення бізнес-клімату, запобігання та боротьби з корупцією, інтеграції національних меншин та вразливих груп. По-друге, передбачив заходи щодо зміцнення адміністративної спроможності на центральному, регіональному та місцевому рівнях для застосування принципів належного врядування, як основної умови ефективного управління коштами від структурних фондів Євросоюзу та впровадження права ЄС. По-третє, реформа мала на меті створити атмосферу, яка б активно заохочувала інно-

вації, впровадження практик та досвіду Європейського Союзу, формувала нову адміністративну культуру, орієнтовану на потреби болгарського суспільства.

Звісно, що модернізація державної адміністрації зумовила необхідність проведення більш ефективної антикорупційної політики та впровадження електронного урядування. Так, у жовтня 2001 р. уряд прийняв «Національну стратегію протидії корупції» [8], а у грудні 2002 р. першу «Стратегію електронного урядування» [16]. Крім того, Міністерська рада ухвалила «Стратегію підвищення кваліфікації працівників апарату управління» [17]. Процес змін у цьому напрямі реалізовувався шляхом запровадження принципів законності, лояльності, прозорості, відповідальності, професійного розвитку, передбачуваності дій, стабільності та політичної нейтральності для публічних службовців.

У звіті Європейської комісії, вказано, що впродовж 2003 р. «Болгарія продовжує виконувати політичні критерії» [11]. Зокрема, було досягнуто прогресу з ухваленням Програми та Плану заходів щодо реалізації «Стратегії модернізації державної адміністрації», які спрямовувалися на консолідацію законодавчої бази у цій сфері. Проте, відзначалося, що необхідно докладати додаткові зусилля для реформування державного управління та досягнення мети Болгарії мати кваліфіковану та ефективну державну службу в середньостроковій перспективі, та забезпечити ефективне впровадження права Євросоюзу.

Стосовно реформи судової системи Європейська комісія відмічала, що «впродовж звітнього періоду в Болгарії продовжувався процес реформ, було внесено та прийнято ряд важливих законодавчих актів» [11]. Таким кроком уперед стало внесення змін до Конституції щодо статусу магістрів. Інші законодавчі заходи були спрямовані на скорочення тривалості судових розглядів та посилення судового контролю за виконанням рішень. Водночас Комісія відмічала, що необхідні подальші зусилля для реорганізації Слідчої служби як частини виконавчої влади, відповідно до кращих практик країн-членів ЄС. Окрім того, уряду необхідно було забезпечити достатній бюджет для безперебійного та більш ефективного функціонування судової системи.

Огляди й оцінки, проведені національними та міжнародними організаціями, підтвердили, що корупція все ще сприймалася в болгарському суспільстві, як серйозна проблема, хоча не було жодних повідомлень про погіршення ситуації [11]. Прийнята Стратегія й інші законодавчі зміни мали обмежувальний вплив на стримування загального рівня корупції. У звіті згадувалося про перші ознаки зменшення рівня «дрібною» корупції в митних органах, поліції та судовій системі, але сфери освіти

та охорони здоров'я поки що вважалися найбільш корумпованими секторами у державному управлінні. Корупційний тиск продовжував залишатися значним для бізнес-секторів, в яких нещодавні дослідження показали випадки корупції у сферах ліцензування чи кредитування, а також у сферах, пов'язаних з ухиленням від сплати податків і державними закупівлями.

Зауважимо, що впродовж передвступного періоду уряду Болгарії доклали цілеспрямованих зусиль для вдосконалення та впровадження правил і механізмів управління персоналом у публічній адміністрації, з метою підвищення якості та ефективності надання управлінських послуг громадянам та бізнесу. У перехідні роки було створено низку програм і проєктів, пов'язаних із вдосконаленням державної служби. Проте, суспільні очікування щодо їх реалізації були значно вищі за їх реальний поточний результат, що зумовило необхідність ініціювання Міністерською радою у 2006 р. законодавчих змін до двох основних законів, які стосувалися створення та функціонування виконавчої влади – «Закону про адміністрацію» [3] та «Закону про державних службовців» [4].

У названих законах особливо вказувалося на необхідність здійснення адміністративної реформи щодо відмежування політичного рівня в управлінні від адміністративного, регулювання процесу розробки політики, створення ефективного внутрішнього контролю, належного управління людськими ресурсами, зміцнення статусу та підвищення мотивації державних службовців.

Крім того, з метою підвищення адміністративної ефективності управління персоналом Міністерська рада в липня 2006 р. прийняла «Стратегію управління людськими ресурсами в державній адміністрації на 2006-2013 рр.», яка була спрямована на ефективне управління основним капіталом державної адміністрації – людьми, що в ній працювали, та на зовнішнє середовище – задоволеність громадян та бізнесу адміністративною послугою [18].

Водночас, розбудова адміністративного потенціалу, здатного здійснювати демократичні реформи, успішну інтеграцію країни до Європейського Союзу, надавати якісні адміністративні послуги, забезпечувати конкурентоздатність економіки та суспільно-політичну стабільність в суспільстві відповідно до принципів результативності, ефективності, прозорості та підзвітності – залишалися стратегічними пріоритетами політики болгарського уряду.

Для того, щоб реформа в державному секторі була ефективною, вона мала базуватися на моніторингу показників її реалізації, ретельному аналізі стану виконання та окресленні рекомендацій щодо оптимізації діяльності політико-управлінських інститутів. Відповідно до «Доповіді про стан

виконання Стратегії управління людськими ресурсами в державній адміністрації за 2007 р.» [2] спостерігалися позитивні тенденції щодо збільшення кількості посад, призначення на які здійснювали на основі конкурсу. Так, у 2007 р. загальна кількість посад, зайнятих на конкурсній основі, зростає на 25,7% у порівнянні з 2006 р. До структур центрального та територіального управління було призначено 78 молодих спеціалістів, при плані 50. Спостерігалось збільшення кількості працівників, які пройшли навчання тривалістю більше одного місяця з 3335 осіб (2006 р.) до 4775 осіб (2007 р.). Водночас темпи зростання чисельності працівників апарату управління у 2007 р. порівняно з 2006 р. зменшилися [2].

Втім, у доповіді було вказано низку проблемних питань, які свідчили про тенденцію до постійного зменшення частки спеціалістів віком до 30 років у загальній кількості зайнятих в управлінні (12,1% за 2007 р., 13,0% за 2006 р., 13,3% за 2005 р.) та в призначенні їх на керівні посади за професійною ознакою (1,9% за 2007 р., 2,8% за 2006 р., 5,1% за 2005 р.), а плинність кадрів у структурах державного управління становила 13,7% у 2007 р. Крім того, за цей період було припинено трудові відносини з 4432 працівниками, тоді як у 2006 р. – з 4119 та у 2005 р. – з 2225 [2]. Попри це, лише невелика кількість адміністративних структур розробила та впровадила системи планування потреби в кадрах для наступності працівників, а також гнучкі графіки роботи.

Отже, для вдосконалення діяльності та підвищення якості реалізації пріоритетів і завдань Стратегії, Міністерська рада вживала додаткових заходів, що сприяли проведенню добору державних службовців на конкурсній основі, стимулювали адміністрації до впровадження гнучкого режиму роботи відділів надання адміністративних послуг, дослідження, розробку та впровадження систем планування кадрових потреб для наступності працівників, а також розвитку механізмів утримання та мотивації молоді для роботи в органах публічного управління. Особливу увагу було приділено створенню в структурах територіального та центрального управління умов оптимального використання коштів для підвищення кваліфікації працівників, зокрема вивченню іноземних мов, з огляду на членство Болгарії в Європейському Союзі та необхідністю розробки (управління) проєктами, які фінансували іноземні донори.

Зазначимо, що відповідно до «Моніторингового звіту щодо ступеня готовності Болгарії та Румунії до членства в ЄС за 2006 р.» [7] у РБ було досягнуто певного прогресу у сфері реформування системи правосуддя. Так, у Болгарії ввели правила, які створювали об'єктивні процедури для призначення й оцінки магістратів. Покращилось досудове провадження. Однак, потрібна була подальша

реформа Вищої ради правосуддя, зокрема з точки зору її підзвітності та здатності ефективно управляти судовою владою для забезпечення прозорості й ефективності судового процесу.

Проведений аналіз засвідчив, що законодавча база для боротьби з корупцією покращилася завдяки ухваленню змін до законів про політичні партії та про розкриття власності вищих державних службовців. Усіх міністрів зобов'язали оприлюднювати свої майнові декларації в Інтернеті. Однак, конкретних прикладів розслідувань або переслідувань у справах про корупцію на високому рівні було небагато. Корупція залишалася важкою проблемою [7]. У сфері відмивання грошей болгарське законодавство наразі в основному відповідає праву ЄС. Проте, застосування законодавства наразі обмежене, і нині в джерелах відсутні повідомлення про успішні судові переслідування за відмивання грошей.

Значного прогресу Болгарія досягнула в справі створення Інтегрованої системи адміністрування, фінансового контролю щодо процесу акредитації для запровадження розширеної децентралізованої системи в деяких структурах стосовно освоєння коштів структурних фондів, а також у таких сферах як сільське господарство, рибальство, захист споживачів та їх здоров'я, навколишнє середовище та соціальна політика. Проте, ще потрібні подальші кроки у справі соціальної інтеграції та діалогу, боротьби з дискримінацією та охороні здоров'я, страхування цивільної відповідальності, ядерної енергії та безпеки, фінансового управління і контролю майбутніх структурних фондів. Болгарія досягла успіхів і в плані макроекономічної стабільності та економічних реформ, що дозволило їй впоратися з конкурентним тиском і ринковими силами в Європейському Союзі. Однак, потрібні подальші дії для того, щоб Республіка Болгарія забезпечила стабільність реформи державного управління після вступу до ЄС.

Так, зусиллями всіх урядів Болгарія виконала політичні, економічні та правові вимоги щодо набуття членства і з 1 січня 2007 р. приєдналася до Європейського Союзу. Міністерська рада реалізовувала політику Республіки Болгарія як держави-члена ЄС [5]. Зокрема після вирішення політичних питань, пов'язаних з членством Республіки Болгарія в Європейському Союзі, було ухвалено Річну програму участі держави у процесі прийняття рішень ЄС до 31 січня поточного року. Республіка Болгарія почала брати участь у регулярних і неформальних засіданнях Європейської Ради, Ради Європейського Союзу, інших засіданнях інституцій Європейського Союзу, затверджувала мандати для представлення держави в цих інституціях. Республіка Болгарія приймала рамкові договори з питань, які розглядалися Радою Європейського Союзу та її підготовчими органами, а також

у процесі прийняття рішення за ст. 290 та 291 Договору про функціонування Європейського Союзу. Зайняла чіткі позиції щодо забезпечення захисту прав та інтересів Республіки Болгарія в Суді Європейського Союзу. Ухвалила рішення щодо звернення Республіки Болгарія до Суду Європейського Союзу. Прийняла стратегічні та планові документи, пов'язані з виконанням зобов'язань, що впливають із членства Республіки Болгарія в Європейському Союзі. Затвердила проекти актів, які встановлювали заходи на національному рівні, необхідні для впровадження та імплементації актів Європейського Союзу. Ухвалила законодавчу програму Міністерської ради відповідно до політики та актів Європейського Союзу. Надавала інформацію Народним зборам з питань, що стосуються зобов'язань, які впливають з членства Республіки Болгарія в Європейському Союзі.

Висновки. Міністерська рада Болгарії є центральним органом виконавчої влади, який реалізує єдину державну політику та відповідає за виконання завдань покладених на Республіку Болгарія як члена Європейського Союзу. Інтеграція була стратегічним напрямом у діяльності всіх болгарських урядів, який відображав національні інтереси країни та суспільні прагнення.

Реалізація євроінтеграційного курсу сприяла прийняттю змін до Конституції та законів Республіки Болгарія, урядових стратегій щодо побудови сучасної адміністративної системи Болгарії, модернізації державної адміністрації та управління персоналом, спрощення умов для запровадження електронного урядування, проведення реформи судової системи, боротьби з корупцією та заклала фундамент для подальшого розвитку держави як члена Європейського Союзу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Годишен доклад за 2000 г. на Европейската комисия за напредъка на България в процеса на присъединяване. URL: https://www.minfin.bg/upload/2716/rr_2000.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
2. Доклад за изпълнение на Стратегията за управление на човешките ресурси в държавната администрация през 2007 г. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=363> (дата звернення: 25.04.2024).
3. Законът за администрацията. URL: <https://lex.bg/laws/ldoc/2134443520> (дата звернення: 25.04.2024).
4. Законът за държавния служител. URL: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2134673408> (дата звернення: 25.04.2024).
5. За координация по въпросите на Европейския союз : Постановление №85 на МС от 17.04.2007 г. URL: https://www.ipa.government.bg/sites/default/files/pms_no85.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
6. Конституцията на Република България. URL: <https://www.parliament.bg/bg/const> (дата звернення: 25.04.2024).

7. Мониторингов доклад относно степента на готовност за членство в ЕС на България и Румъния 2006. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?id=6254&category=229> (дата звернення: 25.04.2024).

8. Национална стратегия за противодействие на корупцията. URL: <https://legislation.apis.bg/doc/418639/0> (дата звернення: 25.04.2024).

9. Пеев Г. Реформите в администрацията, позволили влизането на Република България в Европейския Съюз. URL: https://ebox.nbu.bg/adminconf/8_G.Peev.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

10. Редовният доклад за 2002 г. на Европейската комисия за напредъка на Република България. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?id=113&category=226> (дата звернення: 25.04.2024).

11. Редовният доклад за 2004 г. на Европейската Комисия относно напредъка на България в процеса на присъединяване. URL: http://old.europe.bg/upload/docs/Regular_Report_2004_BG.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

12. Стратегия за изграждане на модерна административна система на Република България. URL: <https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1260> (дата звернення: 25.04.2024).

13. Стратегия за ускоряване на преговорите за присъединяване на България към Европейския съюз. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?category=207&id=64> (дата звернення: 25.04.2024).

14. Стратегия за реформа на българската съдебна система. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=957> (дата звернення: 25.04.2024).

15. Стратегия за модернизирание на държавната администрация 2003-2006. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1258> (дата звернення: 25.04.2024).

16. Стратегия за електронно правителство. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=558> (дата звернення: 25.04.2024).

17. Стратегия за обучение на служителите в администрацията. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=362> (дата звернення: 25.04.2024).

18. Стратегия за управление на човешките ресурси в държавната администрация 2006-2013 г. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=363> (дата звернення: 25.04.2024).

19. Устройствен правилник на Министерския съвет. URL: <https://www.gov.bg/bg/administratsia/funksii-i-struktura/ustroystven-pravilnik> (дата звернення: 25.04.2024).

REFERENCES:

1. Godishen доклад za 2000 g. na Evropeyskata komisia za napredaka na Bulgaria v protsesa na prisaedinyavane (2000) [Annual report for the year 2000 of the European Commission on Bulgaria's progress in the accession process. URL: https://www.minfin.bg/upload/2716/rr_2000.pdf (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

2. Doklad za izpalnenie na Strategiyata za upravlenie na choveshkite resursi v darzhavnata administratsia prez 2007 g. [Report on the implementation of the Strategy for the management of human resources in the state administration in 2007]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=363> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

3. Zakonat za administratsiyata (1998) [The Law on the Administration]. URL: <https://lex.bg/laws/ldoc/2134443520> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

4. Zakonat za darzhavnia sluzhitel (1999) [The Law on the civil servants]. URL: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2134673408> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

5. Za koordinatsia po vapro site na Evropeyskia soyuz : Postanovlenie №85 na MS ot 17.04.2007 g. (2007) [For coordination on European Union issues]. URL: https://www.ipa.government.bg/sites/default/files/pms_no85.pdf (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

6. Konstitutsiyata na Republika Bulgaria (1991) [The Constitution of the Republic of Bulgaria]. URL: <https://www.parliament.bg/bg/const> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

7. Monitoringov доклад относно степента на готовност за членство в ЕС на България и Румъния 2006 (2006) [Monitoring report on the degree of readiness for EU membership of Bulgaria and Romania 2006.]. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?id=6254&category=229> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

8. Natsionalna strategiya za protivodeystvie na koruptsiyata (2001) [National Strategy for Combating Corruption]. URL: <https://legislation.apis.bg/doc/418639/0> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

9. Peev, G. Reformite v administratsiyata, pozvolili vli zvaneto na Respublika Bulgaria v Evropeyskia Sayuz (2002) [The reforms in the administration that allowed the entry of the Republic of Bulgaria into the European Union]. URL: https://ebox.nbu.bg/adminconf/8_G.Peev.pdf (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

10. Redovniyat доклад za 2002 g. na Evropeyskata komisia za napredaka na Republika Bulgaria (2002) [The regular report for 2002 of the European Commission on the progress of the Republic of Bulgaria]. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?id=113&category=226> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

11. Redovniyat доклад za 2004 g. na Evropeyskata Komisia относно напредъка на България в процеса на присъединяване (2004) [The European Commission's 2004 regular report on Bulgaria's progress in the accession process]. URL: http://old.europe.bg/upload/docs/Regular_Report_2004_BG.pdf (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

12. Стратегия за изграждане на модерна административна система на Република България (2002) [Strategy for building a modern administrative system of the Republic of Bulgaria]. URL: <https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg>

BG&Id=1260 (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

13. Strategia za uskoryavane na pregovorite za prisaedinyavane na Bulgaria kam Evropeyskia soyuz (2001) [Strategy for speeding up the negotiations for the accession of Bulgaria to the European Union]. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?category=207&id=64> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

14. Strategia za reforma na balgarskata sadebna sistema (2001) [Strategy for the reform of the Bulgarian judicial system]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=957> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

15. Strategia za modernizirane na darzhavnata administratsia 2003-2006 (2003) [State Administration Modernization Strategy 2003-2006]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1258> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

16. Strategia za elektronno pravitelstvo (2002) [E-Government Strategy]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=558> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

17. Strategia za obuchenie na sluzhittelite v administratsiyata (2002) [Strategy for training employees in the administration]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=362> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

18. Strategia za upravlenie na choveshkite resursi v darzhavnata administratsia 2006-2013 g. (2006) [Strategy for the management of human resources in the state administration 2006-2013]. URL: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=363> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

19. Ustroystven pravilnik na Ministerskia savet (2009) [Rules of Procedure of the Council of Ministers]. URL: <https://www.gov.bg/bg/administratsia/funktsii-i-struktura/ustroystven-pravilnik> (data zvernennya: 25.04.2024) [in Bulgarian].

Peculiarities of the Bulgarian government's activities in the process of implementing the country's European integration course

Burdiak Vira Ivanivna

Doctor of Political Sciences, Professor,
Professor at the Department of Political
Science and Public Administration
Yuriy Fedkovich Chernivtsi
National University
Kotsyubynskoho str., 2,
Chernivtsi, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0037-2173

Klym Ruslana Dmytrivna

Postgraduate Student
at the Department of Political Science
and Public Administration
Yuriy Fedkovich Chernivtsi
National University
Kotsyubynskoho str., 2,
Chernivtsi, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8305-3949

The study of the Bulgarian experience of government activity in the implementation of European integration tasks is extremely relevant for Ukraine as well, which legally set the course for European integration, has acquired the status of a candidate for joining the European Union and is carrying out reforms aimed at fulfilling the Copenhagen criteria.

The purpose of the article is to study the specifics of the Bulgarian government's activities regarding the implementation of the country's European integration course, which made it necessary to solve the following research tasks: to find out the main legislative powers and functions of the Council of Ministers of Bulgaria; carry out an analysis of normative legal acts, which accompany the government policy regarding the integration of the Republic of Bulgaria into the EU; characterize the process of modernization of public administration in the context of acquiring membership in the European Union.

To achieve the outlined goal and set tasks, a complex methodology was applied, in which the toolkit of neo-institutional, regulatory and structural-functional approaches is integrated.

The article defines, that the government – the Council of Ministers of Bulgaria is the central collegial body of the executive power, which implements the country's foreign and domestic policy. It is indicated that the government controls the implementation of the state budget and organizes the management of state property, ensures public order and national security, carries out general management of the state administration, defense and armed forces, directs and implements the policy of the Republic of Bulgaria as a member of the EU and NATO, coordinates the activities of other bodies of executive power regarding the implementation of a unified state policy.

It was found that integration into the EU was a strategic direction in the activities of all Councils of Ministers of the Republic of Bulgaria, which reflected national interests and aspirations of Bulgarian citizens to be equal among other European nations. It was emphasized that this process was accompanied by the adoption of a number of government documents and control over their implementation. Yes, through the efforts of all government offices, Bulgaria has fulfilled the Copenhagen criteria for joining the European Union.

It was noted that after gaining membership in the EU, the Council of Ministers carried out structural transformations in the public administration, introduced electronic governance, continued the decentralization reform regarding the transfer of powers and means for their implementation from central to local authorities, implemented the reform of the judicial system and carried out an anti-corruption policy.

Key words: Republic of Bulgaria, Council of Ministers, European Union, European integration, public administration reform.